

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ,
ОДЕРЖАНИХ ВНАСЛІДОК
КОРУПЦІЙНИХ
ПРАВопОРУШЕНЬ**

2020/21

Контактна інформація:

Марія Мамедбекова, acrec.kma@gmail.com

Лектор курсу:

Віталій Касько

Опис курсу:

Навчальна дисципліна "Повернення активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень" є міждисциплінарним навчальним курсом, що складається з трьох кредитів та передбачає вивчення інституту повернення активів, отриманих внаслідок корупційних правопорушень, в механізмі протидії корупції та легалізації доходів отриманих злочинним шляхом. Мета навчальної дисципліни – надання комплексних знань в сфері повернення активів, отриманих внаслідок корупційних правопорушень, зокрема щодо міжнародних та національних правових стандартів, правового регулювання, органів, відповідальних за пошук та повернення активів як в Україні, так і за кордоном, та надання студентам комплексних знань про особливості функціонування системи розшуку та повернення активів.

У результаті вивчення курсу студент повинен:

знати:

- міжнародно-правові стандарти пошуку та повернення активів¹;
- правові способи повернення активів;
- принципи роботи органів, відповідальних за повернення активів;
- етапи процесу розшуку та повернення активів;
- правові та процедурні аспекти повернення активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень з-за кордону;
- правові та процедурні аспекти цивільної конфіскації;
- особливості кримінальної конфіскації активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень в Україні;
- основні проблеми, з якими можна зіткнутися під час реалізації заходів з розшуку та повернення активів.

вміти:

- організувати процес розшуку активів згідно з усіма правилами та стандартами;
- здійснювати пошукову діяльність, необхідну для підготовки процесу повернення активів;
- застосовувати процедури повернення активів відповідно до ситуації;
- готувати документи щодо міжнародної допомоги у питаннях повернення активів;
- виявляти прогалини в законодавстві в цій сфері;
- розробляти дієві законодавчі інструменти для покращення правового регулювання у сфері повернення активів.

¹ В тексті програми курсу термін активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень вживається, як "активи"

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Модуль	Тема	День проведення	Час	Кільк. пар	Форма	Зміни до розкладу	
1	Модуль 1. Повернення активів: концептуалізація та міжнародні аспекти	1. Повернення активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень	12.11.2020 четвер	18:00-19:20	1	лекція		
		2. Огляд міжнародних стандартів в сфері повернення активів	14.11.2020 субота	16:20-17:50	1	лекція		
		3. Спеціалізовані інституції у сфері повернення активів.						
		3.2. Спеціалізовані інституції країн-членів Європейського Союзу щодо повернення та управління арештованими активами	18.11.2020 середа	18:00-19:20	1	лекція		
		4. Повернення активів та права людини: практика ЄСПЛ	21.11.2020 субота	10:00-11:20	2	Лекція практичне заняття		
2	Модуль 2. Повернення активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень в Україні	1. Правове регулювання та інституційний механізм повернення та управління активами в Україні	25.11.2020 середа	18:00-19:20	1	лекція		
		2. Правові способи повернення активів в Україні	28.11.2020 субота	11:30-13:00	1	лекція		
		3. Правові та процедурні аспекти повернення активів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, з-за кордону	05.12.2020 субота	13:30-14:00	1	лекція		

№	Модуль	Тема	День проведення	Час	Кільк. пар	Форма	Зміни до розкладу
3	Модуль 3. Процес повернення активів	1. Процес повернення активів	05.12.2020 субота	14:00- 14:50	1	лекція-дискусія	
		2. Стратегічні міркування при підготовці та веденні справи	05.12.2020 субота	15:00- 16:20	1	Практичне заняття кейс-стаді	
		3. Пошук доказів і відстеження активів	05.12.2020 субота	16:30- 17:50	1	Практичне заняття кейс-стаді	
		4. Правові засоби повернення активів	12.12.2020 субота	15:00- 16:20	1	Практичне заняття кейс-стаді	
		5. Повернення активів з-за кордону	12.12.2020 субота	16:30- 17:00	2	Практичне заняття кейс-стаді	
		6. Вдосконалення законодавства в сфері повернення активів	12.12.2020 субота	17:00- 17:50	1	Практичне заняття кейс-стаді	

Тема письмової роботи:

Моделювання справи щодо повернення корупційних активів.

Письмові роботи надсилати через платформу DistEdu.

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

Правила та вимоги курсу:

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні за обізнаність щодо цих змін, навіть якщо були відсутні на занятті. Будь ласка, не запізнюйтеся на заняття, під час лекцій вимикайте мобільні телефони. Список розсилки групи: куратори курсу будуть робити оголошення через розсилку. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати ел. листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу. Прохання ставити питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю після занять, або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання виловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і висловлюйте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Усі студенти повинні особисто працювати над проектом; співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язані робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій, досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс

Шкала оцінювання знань

Шкала	Шкала	Оцінка за національною шкалою	Визначення
A	91-100	Відмінно	Дуже високий рівень знань із незначними помилками
B	81-90	Добре	Дуже добре; більше ніж середній рівень знань, але з деякими помилками
C	71-80	Добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D	66-70	Задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E	60-65	Задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F	30-59	Незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F	0-29	Незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

Розподіл балів в межах курсу

Оцінка складається з двох блоків						Другий блок			
Перший блок за роботу протягом курсу 60 % від загальної оцінки (макс. 60 балів)						Підсумковий контроль 40 % від загальної оцінки (макс. 40 балів)			
Розв'язання тесту макс. 10 балів		Розв'язання 2 завдання макс. 20 балів		Письмова робота макс. 20 балів		Робота під час практичних занять		Тест	
A	10	A	10	A	20	від 1 до 3 балів	від 1 до 40 балів		
B	8	B	8	B	16				
C	6	C	6	C	12				
D	4	D	4	D	8				
E	2	E	2	E	4				

ПЛАН КУРСУ

ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ВНАСЛІДОК КОРУПЦІЙНИХ ПРАВOPУШЕНЬ

МОДУЛЬ 1. ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ

ЛЕКЦІЯ 1. ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ВНАСЛІДОК КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

План:

- 🕒 Дефініція та місце в механізмі протидії корупції та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.
- 🕒 Правові способи повернення активів.
- 🕒 Процес повернення активів: загальний огляд, основні етапи.

Обов'язкова література

- 🕒 Davis, E. (2013) What is asset recovery? <https://whoswholegal.com/features/what-is-asset-recovery>
- 🕒 Brun, J.-P., Gray L., Scott C., Stephenson K. (2011) Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners <https://star.worldbank.org/publication/asset-recovery-handbook>
- 🕒 Zinkernagel G., Monteith C., Pereira P., (2013) Emerging Trends in Asset Recovery <https://unov.tind.io/record/42146?ln=en>
- 🕒 Thelesklaf D. Assrt Recovery (2011) Resource Material Series No. 83 https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No83/No83_05VE_Thelesklaf.pdf

Додаткова література:

- 🕒 Руководство по возврату активов для специалистов-практиков / Жан-Пьер Брюн, Ларисса Грей, Кевин Стивенсон, Клайв Скотт; Пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2012. — 356 с. (Глава 1, 2) // <https://star.worldbank.org/sites/star/files/Asset%20Recovery%20Handbook%20-%20Russian.pdf>
- 🕒 Manual on International Cooperation for the Purposes of Confiscation of Proceeds of Crime. UNITED NATIONS, New York, 2012 (Розділ III) // <https://www.un.org/ruleoflaw/blog/document/manual-on-international-cooperation-for-the-purposes-of-confiscation-of-proceeds-of-crime/>
- 🕒 Nine key principles of asset recovery. Benchmarking survey. G20 Anti-corruption working group, 2013 (cc. 1 – 7) // https://star.worldbank.org/sites/star/files/asset_recovery_country_profiles.pdf
- 🕒 The Guidelines for the Efficient Recovery of Stolen Assets. The Basel Institute on Governance // <https://guidelines.assetrecovery.org/>
- 🕒 Few and Far. The Hard Facts on Stolen Asset Recovery / Larissa Gray, Kjetil Hansen, Pranvera Recica-Kirkbride, Linnea Mills, International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank and the OECD: 1818 H Street NW, Washington DC 20433, 2014 (cc. 33 – 53, 63 – 69) // <https://www.oecd.org/dac/accountable-effective-institutions/Hard%20Facts%20Stolen%20Asset%20Recovery.pdf>

ЛЕКЦІЯ 2.

ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ В СФЕРІ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ.

План:

- ▶ Ключові акти міжнародного права:
 - ▷ Конвенція ООН проти корупції (UNCAC);
 - ▷ Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму;
 - ▷ Міжамериканська конвенція проти корупції (IACAC);
 - ▷ Конвенція Африканського Союзу про запобігання та боротьбу з корупцією (AUCPCC);
- ▶ Документи ЄС:
 - ▷ Рішення Ради Європейського Союзу 2007/845/JHA щодо співпраці між офісами з повернення активів у сфері розшуку та виявлення доходів від злочинів або іншого майна, пов'язаного із злочинами;
 - ▷ Директива ЄС 2014/42/EU «Про замороження та конфіскацію засобів та доходів отриманих злочинним шляхом».

Обов'язкова література

- ▶ Brun, J.-P., Gray L., Scott C., Stephenson K. (2011) Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners <https://star.worldbank.org/publication/asset-recovery-handbook>
- ▶ Council Decision 2007/845/JHA of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the field of tracing and identification of proceeds from, or other property related to crime [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0103:0105:EN:PDF>
- ▶ Directive 2014/42/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0042>.

Додаткова література:

- ▶ UNODC. Effective management and disposal of seized and confiscated assets (2017). [Electronic data]. – Mode of access: https://www.academia.edu/36345774/UNODC_Effective_management_and_disposal_of_seized_and_confiscated_assets_2017

ЛЕКЦІЯ 3. СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ІНСТИТУЦІЇ У СФЕРІ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ

План:

- 👁️ Компетенція міжнародних та національних органів у сфері повернення активів
- 👁️ Міжнародні організації та ініціативи, які займаються проблематикою повернення активів.
 - ▷ Управління ООН з наркотиків та злочинності (UNODC).
 - ▷ Ініціатива з повернення активів Світового банку (StAR).
 - ▷ Міжнародна група з протидії відмиванню брудних коштів (FATF).
 - ▷ Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).
 - ▷ Інші пов'язані ініціативи.
- 👁️ Міжнародний антикорупційний координаційний центр (ІАССС).
 - ▷ Європейська судова мережа (EJN).
 - ▷ Євроджаст (Eurojust).
 - ▷ Група Егмонт (Egmont Group).
 - ▷ Інтерпол, Європол та подібні поліцейські організації.
 - ▷ Всесвітня митна організація (World Customs Organization).

Нормативно-правові акти

- 👁️ Конвенція ООН проти корупції [Електронний ресурс]. – [Сайт «Верховна Рада України»]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16
- 👁️ Directive 2014/42/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the freezing and confiscation of instrumentalities and proceeds of crime in the European Union [Electronic data]. – [Web-site «EUR-Lex»]. – Mode of access: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0042&from=EN>
- 👁️ Council of Europe Convention on laundering, search, seizure and confiscation of the proceeds from crime and on the financing of terrorism [Electronic data]. – [Web-site «Council of Europe»]. – Mode of access: <https://rm.coe.int/168008371f>
- 👁️ Council Decision 2007/845/JHA of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the field of tracing and identification of proceeds from, or other property related to, crime / OJ L 332, 18.12.2007, p. 103–105. - [Electronic data]. – [Web-site «EUR-Lex»]. – Mode of access: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007D0845>

Обов'язкова література

- Методичні рекомендації: Настанови з управління арештованим майном: [навчально-методичне видання] / Агентство з розшуку та менеджменту активів. - Київ: [BAITE], 2019., с. 18
- Best practices on confiscation (recommendations 4 and 38) and a framework for ongoing work on asset recovery [Electronic data]. - [Web-site «FATF»]. - Mode of access: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Best%20Practices%20on%20Confiscation%20and%20a%20Framework%20for%20Ongoing%20Work%20on%20Asset%20Recovery.pdf>
- Summary of the study on effective management and disposal of seized and confiscated assets [Electronic data]. - [Web-site «United Nations Office on Drugs and Crime»]. - Mode of access: <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2018-June-6-7/V1803678e.pdf>
- UNODC. Effective management and disposal of seized and confiscated assets (2017). [Electronic data]. - Mode of access: https://www.academia.edu/36345774/UNODC_Effective_management_and_disposal_of_seized_and_confiscated_assets_2017

Додаткова література:

- Asset Recovery in the Western Balkans. A Comparative Analysis of Legislation and Practice (2018). [Electronic data]. - [Web-site «Regional Anti-corruption Initiative (RAI)»]. - Mode of access: http://rai-see.org/wp-content/uploads/2018/04/AssetRecovery_2018.pdf
- Frequently Asked Questions on European Standards and Comparative Practices in Confiscation and Recovery of Proceeds of Crime [Electronic data]. - [Web-site «European External Action Service»]. - Mode of access: http://eeas.europa.eu/archives/delegations/ukraine/documents/faq_confiscations2_en.pdf?fbclid=IwAR2mxFmcxBxBtMc-mPJirGohBMYZKSd52WDj6ErqLYsK3DBUWSNy4
- OECD (2018), Assessment and review of Asset Recovery Institutional Arrangements in Greece [Electronic data]. - Mode of access: <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/OECD-Greece-Asset-Recovery-Institutional-Analysis-ENG.pdf>
- OECD (2014), Illicit Financial Flows from Developing Countries: Measuring OECD Responses, OECD Publishing. [Electronic data]. - Mode of access: https://www.oecd.org/corruption/Illicit_Financial_Flows_from_Developing_Countries.pdf
- Few and Far. The Hard Facts on Stolen Asset Recovery [Electronic data]. - [Web-site «Organisation for Economic Co-operation and Development»]. - Mode of access: <https://www.oecd.org/dac/accountable-effective-institutions/Hard%20Facts%20Stolen%20Asset%20Recovery.pdf>
- Conference of the parties to CETS No. 198. Second activity report (2015-2017) [Electronic data]. - [Web-site «Council of Europe»]. - Mode of access: <https://rm.coe.int/cop-activity-report-2015-2018-en-official/168093de09>

ЛЕКЦІЯ 3.2. СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ІНСТИТУЦІЇ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ПОВЕРНЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ АРЕШТОВАНИМИ АКТИВАМИ

План:

- ▶ Нормативно-правові акти ЄС, які регулюють питання передачі в управління та повернення арештованих активів;
- ▶ Інституційні моделі повернення та управління арештованим майном в ЄС;
- ▶ Кейс-стаді на прикладі Італії, Румунії, Ірландії та Болгарії;
- ▶ Роль європейського досвіду в сфері повернення та управління арештованим майном для України.

Обов'язкова література

- 👁 Council Decision 2007/845/JHA of 6 December 2007 concerning cooperation between Asset Recovery Offices of the Member States in the field of tracing and identification of proceeds from, or other property related to crime [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0103:0105:EN:PDF>.
- 👁 Directive 2014/42/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the freezing and confiscation of instrumentalities and proceeds of crime in the European Union [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0042>

Додаткова література:

- 👁 Методичні рекомендації: «Настанови з управління арештованим майном» / навчально-методичне видання – Київ: ВАІТЕ, 2019. – 208 с.
- 👁 Disposal of confiscated assets in the EU member states – Sofia: Law and Practices, 2014. – 113 p. – (Center for the Study of Democracy).
- 👁 Frascini G. Illicit Assets Recovery in Italy / Giorgio Frascini. – Milan: Transparency International Italia, 2014. – 68 p.
- 👁 Open-ended Intergovernmental Working Group on Asset Recovery – Vienna: the Secretariat on effective management and disposal of seized and confiscated assets, 2017. – 71 p.
- 👁 Pereira P. Asset Recovery. A Comparative Analysis of Legislation and Practice Bulgaria, Croatia, Moldova and Romania / Pedro Gomes Pereira. – Regional Anti-corruption Initiative (RAI), Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE), 2018. – 31 p.

ЛЕКЦІЯ 4. ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ ТА ПРАВА ЛЮДИНИ: ПРАКТИКА ЄСПЛ

План:

- ▶ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та Європейський суд з прав людини: короткий екскурс.
- ▶ Критерії оцінки Європейським судом з прав людини (не) законності повернення і передачі в управління активів.
- ▶ Типові порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод при поверненні і передачі в управління активів.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ:

- Case of Boljevic v. Croatia (Application nos. 43492/11): Judgment European Court of Human Rights, 30 April 2017. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:\[%22001-170594%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/eng#%22itemid%22:[%22001-170594%22]) (Last accessed: 12.04.2019).
- Case of Invest Kapa A.S. against the Czech Republic (Application no. N°19782/13) Judgment European Court of Human Rights, 12 June 2018. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-184606> (Last accessed: 12.04.2019).
- Case of Raimondo v. Italy (Application no. 12954/87): Judgment European Court of Human Rights, 22 February 2004. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57870> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Džinić v. Croatia (Application no. 38359/13): Judgment European Court of Human Rights, 17 May 2016. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-162868> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Silickiene v. Lithuania (Application no. 20496/02): Judgment European Court of Human Rights, 10 April 2012. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#%22itemid%22:\[%22001-110261%22\]](https://hudoc.echr.coe.int/rus#%22itemid%22:[%22001-110261%22]) <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-110261> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of K.S. and M.S. v. Germany (Application no. 33696/11): Judgment European Court of Human Rights, 6 October 2016. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-166958> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Balsamo v. San Marino (Applications no. 20319/17 and 21414/17): Judgment European Court of Human Rights, 13 September 2018. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-186745> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Ürper and Others v. Turkey (Applications nos. 14526/07, 14747/07, 15022/07, 15737/07, 36137/07, 47245/07, 50371/07, 50372/07 and 54637/07): Judgment European Court of Human Rights, 20 October 2009. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-95201> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Dassa Foundation and others v. Liechtenstein (Application no. 696/05): Judgment European Court of Human Rights, 10 July 2007. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-82083> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of Todorov and others v. Bulgaria (Application no. 50705/11): Judgment European Court of Human Rights, 29 January 2014. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-141184> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of A. v. Netherlands (Application no. 4900/06): Judgment European Court of Human Rights, 20 July 2019. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-100038> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of Gogitidze and others v. Georgia (Application no. 36862/05): Judgment European Court of Human Rights, 12 May 2015. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-154398> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of G.I.E.M. S.R.L. and others v. Italy (Applications nos. 1828/06, 34163/07 and 19029/11): Judgment European Court of Human Rights, 28 June 2018. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184525> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of Raimondo v. Italy (Application no. 12954/87): Judgment European Court of Human Rights, 22 February 2004. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57870> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of AGOSI v. the United Kingdom (Application no. 9118/80): Judgment European Court of Human Rights, 24 October 1986. URL: <https://rm.coe.int/16806ebc9d> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Air Canada v. the United Kingdom (Application no. 18465/91): Judgment European Court of Human Rights, 5 May 1995. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-57939> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Handyside v. the United Kingdom (Application no. 5493/72): Judgment European Court of Human Rights, 7 December 1976. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-57499> (Last accessed: 15.04.2019).

- Case of Adzhigovich v. Russia (Application no. 23202/05): Judgment European Court of Human Rights, 8 January 2010. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-94869> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Rafiq Aliyev v. Azerbaijan (Application no. 45875/06): Judgment European Court of Human Rights, 6 December 2011. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-107712> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Dimitrovi v. Bulgaria (Application no. 12655/09): Judgment European Court of Human Rights, 21 July 2016. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-164956> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Islamic Republic of Iran Shipping Lines v. Turkey (application №40998/98): Judgment European Court of Human Rights, 13 December 2007. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-83951> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of B.K.M. Lojistik Tasimacilik Ticaret Limited Sirketi v. Slovenia (Application no. 42079/12): Judgment European Court of Human Rights, 17 January 2017. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-170387> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Baroul Partner-A v. Moldova (Application no. 39815/07): Judgment European Court of Human Rights, 16 July 2009. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-93628> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Dzinic v. Croatia (Application no. 38359/13): Judgment European Court of Human Rights, 17 May 2016. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-162868> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Rummi v. Estonia (Application no. 63362/09): Judgment European Court of Human Rights, 15 January 2015. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-150306> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Ürper and others v. Turkey (Applications nos. №14526/07, 14747/07, 15022/07, 15737/07, 36137/07, 47245/07 50371/07 and 54637/07): Judgment European Court of Human Rights, 20 October 2009. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-95201> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Öztürk v. Turkey (Application no. 22479/93): Judgment European Court of Human Rights, 28 September 1999. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-58305> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Dassa Foundation and others v. Liechtenstein (Application no. 696/05): Judgment European Court of Human Rights, 10 July 2007. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-82083> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of Nedyalkov and Others v. Bulgaria (Application no. 663/11): Judgment European Court of Human Rights, 10 September 2013. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-127058> (Last accessed: 12.04.2019)
- Case of Invest Kapa v. the Czech Republic (Application no. 19782/13): Judgment European Court of Human Rights, 12 June 2018. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-184606> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of M. v. Italy (Application no 12386/86): Judgment European Court of Human Rights, 15 April 1991. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-84327> (Last accessed: 15.04.2019)
- Case of Arcuri and others v. Italy (Application no 52024/99): Judgment European Court of Human Rights, 5 July 2001. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-22586> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Yildirim v. Italy (Applications no 38602/02): Judgment European Court of Human Rights, 10 April 2003. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-23828> (Last accessed: 15.04.2019).
- Case of Schmelzer v. Germany (Application no.45176/99): Judgment European Court of Human Rights, 12 December 2000. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/rus?i=001-5588> (Last accessed: 15.04.2019).

Нормативно-правові акти

- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року, Протоколом № 14 від 13 травня 2004 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 07.07.2020)

Обов'язкова література

- Данилюк О., Риженко К. Управління активами як функція АРМА: співвідношення норм права, с. 19-34. <https://ti-ukraine.org/research/uvpravlennya-aktyvamy-yak-funktsiya-arma-spivvidnoshennya-norm-prava/>
- Kodjo Attisso. The Recovery of Stolen Assets: Seeking to balance fundamental human rights at stake. Working Paper Series No 08, Basel Institute on Governance, 2010, 13 p. URL: https://www.baselgovernance.org/sites/default/files/2019-06/biog_working_paper_08_EN.pdf [Last accessed: 07.07.2020].
- Criminal asset recovery. European Court of Human Rights: Selected Judgments and Decisions. URL: <https://rm.coe.int/echr-selected-judgments-decisions-en/16807828fd> [Last accessed: 07.07.2020].

МОДУЛЬ 2. ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ВНАСЛІДОК КОРУПЦІЙНИХ ПРАВопорушень в УКРАЇНІ.

ЛЕКЦІЯ 1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПОВЕРНЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ В УКРАЇНІ.

План:

- ▶ Правове регулювання повернення активів в Україні.
- ▶ Система суб'єктів, які здійснюють заходи щодо повернення та управління активами. Розмежування функцій і повноважень.

Нормативно-правові акти

- 👁 Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2013. № 9–13. Ст. 88.
- 👁 Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. №2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. №25–26. Ст.131.

- 👁 Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11. 2015 року № 772-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 1. ст.2.
- 👁 Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 22. ст.303.
- 👁 Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 25. ст.171.
- 👁 Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: від 06.04.2020 р. № 3304. Законотворчість : база даних / Верхов. Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3304&skl=10 [дата звернення 07.07.2020]

Обов'язкова література

- 👁 Власюк В. Пошук та повернення активів за законодавством України. Науковий часопис Національної академії прокуратури України, № 1, 2018 р., с. 20-29. URL: <http://www.chasopysnaru.gp.gov.ua/ua/pdf/1-2018/vlasuk.pdf> (дата звернення 07.07.2020)
- 👁 Резнікова О. І. Липало Д.А. Актуальні проблеми повернення активів, одержаних внаслідок вчинення злочинів, у кримінальному провадженні. Проблеми законності. 2018. Вип. 143. С. 202-216. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rz_2018_143_21 (дата звернення 07.07.2020).
- 👁 Повернення активів в Україні. Практичний посібник. URL: https://star.worldbank.org/sites/star/files/asset_recovery_guide_ukrainian.pdf (дата звернення 07.07.2020).

Додаткова література:

- 👁 Ефективне повернення чи чорна діра для вкрадених активів від Слуг народу? URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/kalenuik/5ecf84aa772f8/> [дата звернення 07.07.2020].

ЛЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ СПОСОБИ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ В УКРАЇНІ.

План:

- ▶ Особливості кримінальної конфіскації активів. (запрошений лектор)
- ▶ Особливості цивільної конфіскації активів.

Нормативно-правові акти

- ▶ Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11. 2015 року № 772-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 1. ст.2;
- ▶ Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності діяльності Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 14.04.2020 р. № 3335. Законотворчість : база даних / Верхов. Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=68585 (дата звернення 07.07.2020);
- ▶ Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. № 4651-VI. Відом. Верхов. Ради України. 2013. № 9–13. Ст. 88;
- ▶ Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. №2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. №25–26. Ст.131;

- ▶ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо конфіскації незаконних активів осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, і покарання за набуття таких активів: Закон України від 31 жовтня 2019 року № 263-IX. Відомості Верховної Ради України. 2020. № 2. ст.5;
- ▶ Порядок взаємодії Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та Міністерства юстиції України при виконанні судових рішень про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення активів в дохід держави в кримінальному провадженні: затв. наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та Міністерства юстиції України від 29.01.2020 № 58/299/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0116-20> (дата звернення 07.07.2020);
- ▶ Порядок реалізації арештованого майна: затверджений наказом Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16> (дата звернення 07.07.2020);
- ▶ Порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року № 985. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF> (дата звернення 07.07.2020).

Обов'язкова література

- ▶ Руководство по возврату активов для специалистов-практиков / Жан-Пьер Брюн, Ларисса Грей, Кевин Стивенсон, Клайв Скотт; Пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2012. — 356с. (Глава 3) // <https://star.worldbank.org/sites/star/files/Asset%20Recovery%20Handbook%20-%20Russian.pdf>
- ▶ Кухарук А. Планування перед арештом активів, одержаних злочинним шляхом або використаних для вчинення злочину. URL: <https://arma.gov.ua/files/genera/2019/08/16/20190816074245-97.pdf> (дата звернення 24.07.2020).
- ▶ Методичні рекомендації: «Настанови з управління арештованим майном» навчально-методичне видання – Київ: ВАІТЕ, 2019. – 208 с. URL: <https://arma.gov.ua/files/genera/2019/03/18/20190318181722-40.pdf> (дата звернення 07.07.2020).

- 👁 Effective management and disposal of seized and confiscated assets / UNODC, 2017 (с. 31 – 46). URL: https://www.portalbcft.pt/sites/default/files/anexos/unocd_administracao_e_disponibilizacao_bens_apreendidos_e_declarados_perdidos.pdf (дата звернення 07.07.2020).

Додаткова література:

- 👁 Розшук незаконно отриманих активів. Практичний посібник // Базельський інститут управління, Міжнародний центр з повернення активів, 2015 (оригінал, англійська мова)/ 2016 (переклад українською мовою). URL: https://www.baselgovernance.org/sites/default/files/2019-01/tracing_illegal_assets_Ukrainian.pdf (дата звернення 07.07.2020);
- 👁 Процесуальний порядок та особливості застосування слідчим арешту майна: метод. рек. / [Чернявський С. С., Вознюк А. А., Алексєєва Процюк Д. О. та ін.]. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 50 с. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/7488/1/agesht_majna.pdf (дата звернення 07.07.2020);
- 👁 Данилюк О., Риженко К. Управління активами як функція АРМА: співвідношення норм права, с. 19-34. URL: <https://ti-ukraine.org/research/upravlinnya-aktyvamy-yak-funktsiya-arma-spivvidnoshennya-norm-prava/> (дата звернення 07.07.2020);
- 👁 Гринберг Т. Возврат похищенных активов: Руководство по конфискации активов вне уголовного производства / Теодор Гринберг, Линда Сэмюэль, Вингейт Грант, Ларисса Грей ; Пер. с англ. — М.: Альпина Паблишерз, 2010. — 356 с. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/573201468137108796/pdf/480920PUB0RUSS0a10Use0Only00Russian.pdf> (дата звернення 07.07.2020);
- 👁 Digest of asset recovery cases. United Nations, 2015 (Розділ 5). URL: https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2015/15-05350_Ebook.pdf (дата звернення 07.07.2020).

ЛЕКЦІЯ 3. ПРАВОВІ ТА ПРОЦЕДУРНІ АСПЕКТИ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ, ОДЕРЖАНИХ ВНАСЛІДОК КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ З-ЗА КОРДОНУ

Запрошений лектор.

МОДУЛЬ 3. ПРОЦЕС ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ.

ЛЕКЦІЯ 1. ПРОЦЕС ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ

План:

- Особливості розшуку активів.
- Специфіка знерухомих активів².
- Управління активами.
- Транскордонне стягнення активів і повернення їх в Україну.
- Розпорядження активами, повернутими в Україну.

Обов'язкова література

- 👁 Brun, J.-P., Gray L., Scott C., Stephenson K. (2011) Asset Recovery Handbook: A Guide for Practitioners <https://star.worldbank.org/publication/asset-recovery-handbook>
- 👁 2. Effective management and disposal of seized and confiscated assets / UNODC, 2017 (с. 31 – 46) // https://icclr.org/wp-content/uploads/2019/05/17-07000_ebook_sr.pdf?x30145
- 👁 3. Кухарук А. Планування перед арештом активів, одержаних злочинним шляхом або використання для вчинення злочину <https://arma.gov.ua/files/genera/2019/08/16/20190816074245-97.pdf>
- 👁 4. Розшук незаконно отриманих активів. Практичний посібник // Базельський інститут управління, Міжнародний центр з повернення активів, https://www.baselgovernance.org/sites/default/files/201901/tracing_illegal_assets_Ukrainian.pdf
- 👁 5. Jimu, I. Managing Proceeds of Asset Recovery: The Case of Nigeria, Peru, the Philippines and Kazakhstan. (2009) // https://www.baselgovernance.org/sites/default/files/2019-06/biog_working_paper_06.pdf

² накладення на активи арешту у кримінальному провадженні слідчим суддею; накладення арешту на активи у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави ВАКС; подальше зупинення фінансових операцій, зупинення видаткових операцій Держфінмоніторингом.

Додаткова література:

- 👁 Digest of asset recovery cases. United Nations, 2015 (Розділ 6) // https://www.unodc.org/documents/corruption/Publications/2015/15-05350_Ebook.pdf
- 👁 2. Disposal of confiscated assets in the EU Member States. Laws and practices. Center for the Study of Democracy, 2014 // <https://www.files.ethz.ch/isn/185046/Disposal-of-confiscated-assets-report.pdf>
- 👁 3. Manual on International Cooperation for the Purposes of Confiscation of Proceeds of Crime. UNITED NATIONS, New York, 2012 (Розділ VII) // https://www.unodc.org/documents/organized-crime/Publications/Confiscation_Manual_Ebook_E.pdf
- 👁 4. Механізми та процедури повернення активів у США: Практичний посібник для міжнародної співпраці // https://star.worldbank.org/sites/star/files/asset_recover_tools_and_procedures_-_us_guide_ukrainian.pdf
- 👁 5. Revised draft non-binding guidelines on the management of frozen, seized and confiscated assets. The Conference of the States Parties to the United Nations Convention against Corruption. Open-ended Intergovernmental Working Group on Asset Recovery Vienna, 29 and 30 May 2019 // <https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/workinggroup2/2019-May-29-30/V1901749e.pdf>

Нормативно-правові акти

- 👁 Закон України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» від 10 листопада 2015 року № 772-VIII (стаття 23) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19;>
- 👁 Настанови з управління арештованим майном. Методичні рекомендації Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, 2020 (Розділ XIII) // [https://nastanovy.arma.gov.ua/;](https://nastanovy.arma.gov.ua/)
- 👁 Положення про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 р. № 613 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/613-2018-n#Text>
- 👁 Порядок реалізації арештованого майна, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 29.09.2016 № 2831/5 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1301-16>

- 👁 5. Порядок розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 року № 985 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-2002-%D0%BF>
- 👁 Спільний наказ АРМА та Мінюсту «Про затвердження Порядку взаємодії Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, та Міністерства юстиції України при виконанні судових рішень про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення активів в дохід держави в кримінальному провадженні» від 29.01.2020 № 58/299/5 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0116-20>

Практичне заняття 1. СТРАТЕГІЧНІ МІРКУВАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ТА ВЕДЕННІ СПРАВИ

Практичне заняття 2. ПОШУК ДОКАЗІВ І ВІДСТЕЖЕННЯ АКТИВІВ

Практичне заняття 3. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ

Практичне заняття 4. ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ З-ЗА КОРДОНУ

Практичне заняття 5. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ПОВЕРНЕННЯ АКТИВІВ

ЛЕКТОР

Віталій Касько –

український правник, адвокат.

Спеціалізація:

- Кримінальне право
- Комплексна правова експертиза в сфері кримінальної юстиції
- Прецедентне право ЄСПЛ
- Захист свідків, міжнародне судове співробітництво
- Повернення активів

Професійний досвід:

2014 – нині Експерт з правових питань Ради Європи, ЄС, УНЗ ООН, Посольства США в Україні, МОМ, ОЕСР, ОБСЄ

2014 – 2016 Заступник Генерального прокурора України, Генеральна прокуратура України, м. Київ

2013 – 2014 Партнер, українська юридична фірма

2010 – 2013 Адвокат, приватна юридична практика

2007 – 2010 Начальник міжнародно-правового управління, Генеральна прокуратура України, м. Київ

2005 – 2007 Адвокат, приватна юридична практика

2002 – 2005 Старший прокурор, відділ правової допомоги та міжнародного співробітництва, договірно-правовий відділ, Генеральна прокуратура України

1998 – 2002 Прокурор, старший слідчий, заступник начальника слідчого відділу, прокуратура Львівської області, Україна

Професійні асоціації та членство:

- Міжнародна асоціація юристів (МАЮ)
- Transparency International Україна, член Правління
- Міжнародна асоціація прокурорів (МАП), член Виконавчого комітету
- Конституційна комісія, член комісії

#acrecstudy

Київ